

HELİKOPTER AİLELER KİMDİR?

Çocuk yetiştirmede farklı anne baba/ebeveyn tutumları yer almaktadır. Bunlar arasında, baskıcı otoriter, serbest ve aşırı hoşgörülü, tutarsız kararsız, ilgisiz reddedici, koruyucu ve güven verici destekleyici tutumlar yer almaktadır. Çocuk gelişimine olumlu etkilerin gözlendiği tutum olarak güven verici destekleyici tutumdan söz etmek mümkündür. Bugün ise sizlere aşırı koruyucu tutumların hakim olduğu ailelerden, helikopter ailelerden söz etmek istiyoruz.

Helikopter Aile terimi ilk defa Foster W. Cline ve Jim Fay tarafından 1990 yılında "Parenting with Love and Logic: Teaching Children Responsibility" kitabında kullanılmıştır. Bu terimin ilk çıkış hikayesi, bir çocuğun "*annem başımda helikopter gibi dönüyor*" şikayetiyle başlamış ve bu kitapta yer almıştır.

Helikopter anne babalar, çocuklarının başından ayrılmayan, etrafında pervane olan, her işlerine yetişmeye çalışan, hayatlarına ve kişiliklerine müdahale eden, yorulmak bilmeyen anne babalar olarak tanımlanmaktadır.

Günümüzde "helikopter aileler", çocuklarının eğitim, sosyal ve özel hayatlarını çok yakından takip eden, çocuklarının üstlenmesi gereken sorumlulukları büyük bir hevesle üstlenen, her sorununu onlar adına çözmekten mutluluk duyan aileler olarak karşımıza çıkmaktadır.

"Helikopter anne babalar", çocuklarının ödevlerini, projelerini yapabilir, yetiştiremedikleri zaman telaşlanabilir, çocukları düşük notlar aldıklarında bu konuyu öğretmenleri ile konuşabilirler. Helikopter aileler, iyi niyetle yardımcı olmaya çalışsa da aslında çocuklarının yetersiz olduğu, kendi sorumluluklarını yerine getiremedikleri mesajını verirler ve tüm bu nedenlerle de çocuklarına yardım ederler.

Bu tutumla yetişen çocukları gözlediğimizde, çoğunlukla onların da bu ilgiden ve aşırı yardımdan memnun oldukları ve bu durumu değiştirmeye çalışmadıkları dikkat çekmektedir.

Oysa aileler çocuklarının girişimlerini, gelişimlerini destekler, hata yaptıklarında doğrusunu bulmalarına yardım eder, onları sevmeye ve kabul etmeye devam ederlerse çocuklar da kendilerini kabul etmeyi, sevmeyi ve kendilerine güvenmeyi öğrenebilirler.

Koruyucu tutumlarla yetişen çocuklar, hayattan edinmeleri gereken deneyimleri edinmeden hayatla karşı karşıya kalmaktadırlar. Zeka ve yeteneğinin altında performans gösterebilmektedirler.

Şişirilmiş benlik, yeterlilik duygusunun azlığı, sağduyudan yoksunluk, karar vermekte zorlanma, problem çözme becerisinin gelişmemesi, daha iyiyi yapma ve çabalama isteğinin düşük olması ve aileye bağımlı davranışlar sergileme gibi özellikler bu tutumla yetişen çocuklarda gözlenmektedir.

Şişirilmiş benliğe sahip olmak demek, kişilerin kendilerini objektif bir şekilde değerlendirememesidir. Yani kendilerinde var olan yetenekleri ve özellikleri olduğu gibi değil de bu özellikleri abartarak, çarpıtarak algılamadır. Kendilerini objektif olarak değerlendirememeleri, gerçekçi olmayan bir benlik algısına "şişirilmiş benlik algısı" na yol açmaktadır.

Helikopter aileler çocukları için en uygun ve rahat koşulları hazırlar, onlara pek çok konuda yardımcı olur, sorumluluklarını üstlenirler. Bu şekilde yetişen çocuklar da ilerleyen dönemlerde, tanıştıkları kişilerin kendilerine çok yardımcı olacaklarını, kendileri için en uygun koşulların hazır olarak sunulacağını düşünerek büyürler. Çocuklar her zorlandıkları ya da sıkıldıkları dönemde, içinde buldukları durumun onlar için uygun olmadığını ve değiştirilmesi gerektiğini düşünürler. Aslında yaşamda başarmak başaramamak, bir işten zevk almak ve sıkılmak gibi çeşitli durumlar iç içedir. Çocuklarımız tüm bunların başlarına gelebileceğini ve yılmadan bu durumların üstesinden gelebileceklerini öğrenmelidir.

Hayatın doğal akışındaki iniş çıkışlar onları hayal kırıklığına uğratar, çabuk vazgeçmelerine yol açar. Mücadele etmeyi bırakabilirler. Çocuklarda öfke ve hırçınlık, anne baba ile sürtüşmeler ortaya çıkabilir.

Çocuklarımızın kendilerini objektif olarak değerlendirebilmeleri, gerçekçi bir benlik algısına sahip olabilmeleri için aileler olarak dikkatli olmalıyız. Çocuklarımızı iyi tanımalı, onlar ile açık iletişimde bulunmalı, düşüncelerimizi ifade etmeliyiz. Çocuklarımıza hak etme kavramını yaşatmalıyız. Sıkıcı işler yapmanın da hayatın bir gerçeği olduğunu onlara sık sık hatırlatmalıyız. Davranışlarının sorumluluklarını almaları gerektiğini unutmamalıyız.

Anne babalar olarak en temel görevimiz çocuklarımızın bağımsızlığına destek olabilmektir. Çocuğumuzun hata yapmasına, yaşayarak öğrenmesine, hayal kırıklıkları yaşamasına ve bununla başa çıkmayı öğrenmesine, hayatla mücadele etmesine izin vermeliyiz.

Kendine güvenen, hayattan ne beklediğini bilen, başarının sadece akademik değil hayata karşı kazanılması gereken bir mücadele olduğunu bilen ve de olumlu düşünen çocuklar yetiştirmek dileğiyle...

Kaynaklar

Etkili Anne Baba Eğitimi, Thomas Gordon.

Gerçekten Beni Duyuyor Musun? Leyla Navaro.

<http://www.ecampustours.com/forparents/campuslife/helicopterparents>

Gözde Aksoy

Rehberlik Servisi